

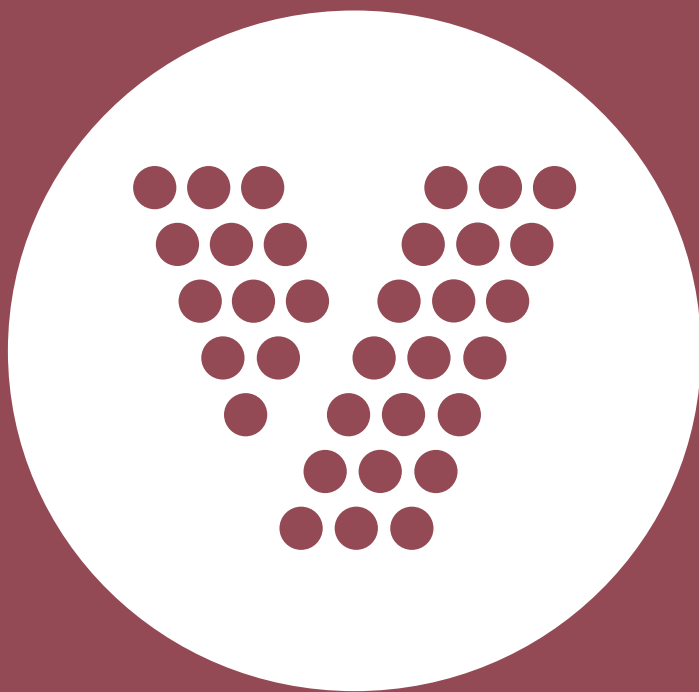
2025

ALUE- JA KUNTAVAALIT

7

VAALIOHJEET

Aluevaalilautakunnan tehtävät

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

VAALIT
VAL

VAALIOHJEET VUONNA 2025 TOIMITETTAVIA ALUE- JA KUNTAVAALEJA VARTEN

Oikeusministeriö antaa vaalilain (714/1998) 10 §:n nojalla asianomaisille vaaliviranomaisille seuraavat vaaliohjeet 13.4.2025 toimitettavia alue- ja kuntavaaleja varten. Vaaliohjeet ovat voimassa 1.1.2025–31.5.2025.

Vaaliohjeet

- Nro 1: Kunnan keskusvaalilautakunnan tehtävät
- Nro 2: Vaalilautakunnan tehtävät
- Nro 3: Ennakkoäänestys laitoksessa
- Nro 4: Ennakkoäänestys kotimaan yleisessä ennakkoäänestyspaikassa
- Nro 5: Kotiäänestys
- Nro 6: Ennakkoäänestys ulkomailla
- Nro 7: Aluevaalilautakunnan tehtävät

Helsingissä 23. päivänä joulukuuta 2024

Vaalijohtaja

Arto Jääskeläinen

Erityisasiantuntija

Laura Nurminen

Julkaisija: OIKEUSMINISTERIÖ
Utgivare: JUSTITIEMINISTERIET

Teksti: Oikeusministeriö
Text: Justitieministeriet

Paino: Grano Oy, 2025
Tryckning: Grano Oy, 2025

Sisällys:

1.	YLEISTÄ VUODEN 2025 ALUE- JA KUNTAVAALEISTA	5
2.	ALUEVAALILAUTAKUNTA	7
2.1	Aluevaalilautakunnan jäsenen kelpoisuus ja esteellisyys	7
2.2	Vaaliviranomaisen vastuusta	7
2.3	Aluevaalilautakunnan toiminnasta	8
3.	VALMISTELEVAT TOIMENPITEET	9
3.1	Vaalitietojärjestelmän käyttöönotto	9
4.	EHDOKASASETTELUTEHTÄVÄT	11
4.1	Ehdokasasettajat	11
4.2	Ehdokashakemusten sisältö ja muoto	11
4.3	Aluevaalilautakunnan ehdokasasettelutehtävät	13
5.	TULOKSEN VAHVISTAMISEEN LIITTYVÄT TEHTÄVÄT	17
6.	ASIAKIRJOJEN ARKISTOINTI JA TIETOSUOJA	19
7.	MUITA OHJEITA	20

Liitteet:

LIITE 1: Eräitä määräaikoja vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleissa	21
LIITE 2: Esimerkki kuulutuksesta	31
LIITE 3a: Malli ehdokaslistojen yhdistelmäksi (s)	32
LIITE 3b: Malli ehdokaslistojen yhdistelmäksi (s+r)	33
LIITE 3c: Malli ehdokaslistojen yhdistelmäksi (r+s)	34

1. YLEISTÄ VUODEN 2025 ALUE- JA KUNTAVAALEISTA

Vuoden 2025 alue- ja kuntavaalit

Vuonna 2025 toimitetaan samanaikaisesti kahdet yleiset vaalit: aluevaalit ja kuntavaalit. Koska vaalit toimitetaan samanaikaisesti, kutsutaan niitä nimellä alue- ja kuntavaalit. Aluevaalit toimitetaan kaikilla hyvinvointialueilla ja kuntavaalit kaikissa Manner-Suomen kunnissa. Helsingin kaupunki ei ole hyvinvointialue eikä kuulu mihinkään hyvinvointialueeseen, joten siellä toimitetaan vain kuntavaalit. Helsingin alueella olevissa yleisissä ennakkoäänestyspaikoissa ja laitoksissa voivat kuitenkin muiden kuntien äänioikeutetut äänestää myös aluevaaleissa.

Alue- ja kuntavaalien vaalipäivä on sunnuntai 13.4.2025. Ennakkoäänestyksen ajanjakso on kotimaassa 2. – 8.4.2025 (seitsemän päivää keskiviikosta tiistaihin) ja ulkomailla 2. – 5.4.2025 (neljä päivää keskiviikosta lauantaihin). Suomalaisessa laivassa ulkomaan ennakkoäänestys voidaan aloittaa jo keskiviikkona 26.3.2025.

Vaalilainsäädäntö

Aluevaalien toimittamisesta säädetään hyvinvointialueesta annetussa laissa (611/2021) ja vaalilaissa (714/1998). Kuntavaalien toimittamisesta säädetään kuntalaissa (410/2015) ja vaalilaissa.

Vaaliviranomaisten tulee tämän ohjeen lisäksi huolellisesti tutustua vaaleja koskevaan lainsäädäntöön. Vaaliohjeet vain täsmentävät laissa määrättyjä menettelytapoja.

Äänioikeus ja vaalikelpoisuus

Aluevaalien äänioikeudesta säädetään hyvinvointialuelain 28 §:ssä ja vaalikelpoisuudesta saman lain 76 ja 77 §:ssä. Kuntavaalien äänioikeudesta säädetään kuntalain 20 §:ssä ja vaalikelpoisuudesta saman lain 71 ja 72 §:ssä.

Äänioikeusrekisteri ja ilmoituskortti

Digi- ja väestötietovirasto perustaa aluevaaleihin ja kuntavaaleihin äänioikeusrekisterin, johon otetaan ne henkilöt, jotka ovat väestötietojärjestelmän

tietojen mukaan äänioikeutettuja näissä vaaleissa. Helsingissä asuvien äänioikeutettujen kohdalla on äänioikeus vain kuntavaaleissa, muissa Manner-Suomen kunnissa asuvien kohdalla äänioikeus molemmissa vaaleissa. Jokaisesta äänioikeutetusta otetaan äänioikeusrekisteriin vaalilain 18 §:ssä ja 19 §:n 1 momentissa luetellut tiedot, sellaisina kuin ne ovat väestötietojärjestelmässä perjantaina 21.2.2025 kello 24.

Digi- ja väestötietovirasto laatii jokaiselle äänioikeusrekisteriin otetulle henkilölle äänioikeusilmoituksen (ilmoituskortin) ja lähettää sen viimeistään torstaina 20.3.2025 niille äänioikeutetuille, joiden osoite on tiedossa. Jos äänioikeutettu on ottanut käyttöön Suomi.fi-viestit, äänioikeusilmoitus lähetetään hänelle sähköisesti.

Ilmoituskorttiin liitetään luettelo äänestäjän oman lähialueen yleisistä ennakkoonäänestyspaikoista sekä niiden osoitteista ja aukioloajoista.

Äänestäminen

Äänioikeutettu voi äänestää valintansa mukaan joko ennakkoon tai vaalipäivänä. Alue- ja kuntavaaleissa äänestäjä voi äänestää molemmissa vaaleissa samalla kerralla tai eri kerroilla taikka äänestää vain toisessa vaalissa. Äänioikeutta ei saa käyttää asiamiehen välityksellä.

Ennakkoon äänioikeutettu voi äänestää

missä tahansa vaalilain 9 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetussa yleisessä ennakkoonäänestyspaikassa kotimaassa tai ulkomailla. Nämä paikat julkaistaan osoitteessa <https://vaalit.fi/vaalien-tulos-ja-tietopalvelu>; tai

- 1) vaalilain 9 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetussa laitoksessa, jos hän on siellä hoidettavana tai sinne otettuna tai suorittamassa varusmiespalvelusta tai naisten vapaaehtoista asepalvelusta; tai
- 2) vaalilain 9 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetussa ulkomailla olevassa suomalaisessa laivassa, jos hän kuuluu laivan henkilökuntaan; tai
- 3) eräin edellytyksin kotonaan vaalilain 9 §:n 2 momentissa tarkoitetussa kotiaänestyskesässä tai
- 4) kirjeitse, mikäli hän asuu tai oleskelee ulkomailla koko ennakkoonäänestysajanjakson ja vaalipäivän.

Vaalipäivänä äänioikeutettu saa äänestää vain siinä äänestysalueessa (äänestyspaikassa), joka on merkitty äänioikeusrekisteriin hänen kohdalleen ja joka mainitaan äänestäjälle lähetetyssä äänioikeusilmoituksessa. Vaalipäivänä äänestys toimitetaan kello 9–20 jokaisessa kunnassa äänestysalueittain.

2. ALUEVAALILAUTAKUNTA

Vuoden 2025 aluevaaleissa ehdokasasettelun viranomaistehtävistä sekä hyvinvointialueen vaalituloksen vahvistamisesta huolehtii aluevaltuuston vuoden 2022 aluevaalien jälkeen asettama aluevaalilautakunta, johon kuuluu viisi jäsentä sekä vähintään viisi varajäsentä.

2.1 Aluevaalilautakunnan jäsenen kelpoisuus ja esteellisyys

Vaalilain 9 a §:n mukaan vaaliviranomaisen on toimittava tehtävässään puolueettomasti. Tätä yleissäännöstä vahventamaan on vaalilaissa säädetty eräitä rajoituksia siihen, kuka on kelpoinen olemaan vaaliviranomaisena ja mainittu nimenomaisesti, sovelletaanko vaaliviranomaisen toimintaan hallintolain (365/2003; liite 1d) 27–30 §:n esteellisyysääntelyä.

Aluevaalilautakunnan jäsen, joka asetetaan ehdokkaaksi aluevaaleissa, ei saa osallistua aluevaalilautakunnan työskentelyyn kyseisissä vaaleissa. Kielto astuu voimaan heti, kun henkilöä koskeva ehdokashakemus on jätetty aluevaalilautakunnalle. Sen sijaan jäsentä, joka on ehdolla kuntavaaleissa, ei ole kielletty osallistumasta aluevaalilautakunnan työskentelyyn. Puolueen tai valitsijayhdistyksen vaaliasiamies ei saa olla aluevaalilautakunnan jäsenenä.

Esteellisyys tarkoittaa tilannetta, jossa käsittelyn puolueettomuus saattaa vaarantua asiaa viranomaisessa käsittelevän henkilön ja käsiteltävän asian tai sen asianosaisen välisen suhteen vuoksi. Esteelliset henkilöt luetaan hallintolain 28 §:ssä. Esteellinen henkilö ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä asiaa käsiteltäessä. Esteellisen henkilön on itse ilmoitettava esteellisyydestään. Monijäsenisen toimielimen jäsenen esteellisyydestä päättää asianomainen toimielin. Esteellisen tilalle on viipymättä määrättävä esteetön henkilö.

Aluevaalilautakunnan jäseniin ja varajäseniin sovelletaan hallintolain 27-30 §:n esteellisyyttä koskevia säännöksiä. Tämä tarkoittaa käytännössä esimerkiksi sitä, että aluevaalilautakunnan jäsen, joka on aluevaalien ehdokkaan puoliso, on esteellinen osallistumaan aluevaalilautakunnan päätöksentekoon.

2.2 Vaaliviranomaisen vastuusta

Jos aluevaalilautakunnan jäsen tai varajäsen taikka muu henkilö vaalilaissa tarkoitettuna vaaliviranomaisena toimiessaan laiminlyö velvollisuutensa, häntä rangaistaan niin kuin virkamiestä virkarikoksesta.

2.3 Aluevaalilautakunnan toiminnasta

Aluevaalilautakunta on päätösvaltainen viisijäseninen. Jos jäsen tai varajäsen on kuollut taikka estynyt tai esteellinen, aluehallitus saa tarvittaessa määrätä väliaikaisen varajäsenen.

Aluevaalilautakunta ottaa itselleen sihteerin ja muun tarvittavan henkilökunnan.

Aluevaalilautakunnan kokouksissa pidetään pöytäkirjaa. Pöytäkirjan ja lautakunnan muut vastaavat asiakirjat allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri.

Aluevaalilautakunta päättää siitä, ketkä henkilöt voivat olla läsnä ja onko heillä puheoikeutta lautakunnan kokouksissa. Tämä ei kuitenkaan koske niitä henkilöitä, joilla on vaalilain 184 §:n 1 momentin mukainen läsnäolo-oikeus lautakunnan kokouksissa. Läsnä olevien henkilöiden nimet on merkittävä ja mahdolliset valtakirjat liitettävä pöytäkirjaan.

Vaalilain 184 §:n 2 momentin mukaan oikeusministeriö voi valtuuttaa kotimaisen tai ulkomaisen vaalitarkkailijan koko maan alueelle ja kunnan keskusvaalilautakunta kunnan alueelle. Vaalitarkkailijalla on oikeus olla läsnä silloin kun vaaliviranomainen suorittaa tehtäviään. Läsnäolo-oikeus koskee siten paitsi kokouksia myös vaaliviranomaisen kaikkea muutakin toimintaa. Vaalitarkkailijoilla on mukanaan kirjallinen valtuutus vaalitarkkailijaksi. Oikeusministeriön myöntämät valtuutukset (akkreditoinnit) ovat nähtävillä myös Vaalitietojärjestelmässä (VAT).

3. VALMISTELEVAT TOIMENPITEET

3.1 Vaalitietojärjestelmän käyttöönotto

- Lue oikeusministeriön lähettämät VAT-ohjeet ja vaalituen viestit.
- Järjestä tietoliikenneyhteydet vaalitietojärjestelmään.
- Huolehdi, että vaalitietojärjestelmän käyttäjät hankkivat järjestelmään kirjautumisessa tarvittavat tunnistautumisvälineet (henkilökortti, pankkitunnukset tai mobiilivarmenne).
- Harjoittele vaalitietojärjestelmän käyttöä vaalituen ohjeiden mukaisesti.

Oikeusministeriön vaalitietojärjestelmä (VAT) on keskeinen väline yleisten vaalien toimittamisessa.

Vaalitietojärjestelmää hallinnoi oikeusministeriön toimeksiannosta Oikeusrekisterikeskus (ORK). Järjestelmä toimii Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskuksen (VALTORI) ja sen alihankkijana toimivan Tietoevry Oyj:n keskitetysti hallinnoimilla laitteistoilla.

Vuoden 2025 aluevaaleissa aluevaalilautakunta käyttää seuraavia vaalitietojärjestelmän osajärjestelmiä:

- pohjatietojärjestelmä (aluevaalilautakunnan yhteys- ja käyttäjätiedot);
- ehdokastietojärjestelmä (vaalilain 43 §:ssä tarkoitettu valtakunnallinen ehdokasrekisteri);
- tuloslaskentajärjestelmä.

Oikeusministeriö on vahvistanut vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleja varten seuraavat vaalitietojärjestelmän käyttöohjeet (VAT-ohjeet):

Nro 1: Vaalitietojärjestelmän tekninen ohje

Nro 2b: Pohjatietojärjestelmän käyttöohjeet kunnan keskusvaalilautakunnalle

Nro 2c: Pohjatietojärjestelmän käyttöohjeet DVV:lle

Nro 2d: Pohjatietojärjestelmän käyttöohjeet ulkoministeriölle

Nro 2e: Vaalitietojärjestelmän käyttöohjeet aluevaalilautakunnalle

Nro 3b: Ehdokastietojärjestelmän käyttöohjeet keskusvaalilautakunnalle

Nro 4a: Äänioikeustietojärjestelmän käyttöohjeet DVV

Nro 4b: Äänioikeustietojärjestelmän käyttöohjeet kunnan keskusvaalilautakunnalle

Nro 4c: Äänioikeustietojärjestelmän käyttöohjeet kotimaan yleisen ennakkoäänestyspaikan vaalitoimitsijalle

Nro 4d: Vaalitietojärjestelmän käyttöohjeet vaalilautakunnalle

Nro 4e: Mobiiliäänioikeuskyselyn käyttöohjeet

Nro 5b: Tuloslaskentajärjestelmän käyttöohjeet kunnan keskusvaalilautakunnalle

Aluevaalilautakunnille jaetaan VAT-ohjeet nrot 1 ja 2e. VAT-käyttöohjeissa sekä vaalituen lähettämissä viesteissä selostetaan tarkemmin kaikki tarvittava vaalitietojärjestelmän käyttämiseksi.

Vaalitietojärjestelmän käytön aikataulu aluevaalilautakunnalle on seuraava:

- 3.2.–23.2.2025: Ehdokastietojärjestelmän koulutus- ja harjoitteluympäristö avoinna;
- 26.2.2025 klo 12: Ehdokastietojärjestelmän tuotantokäyttö alkaa (puolueiden nimenkirjoittajat ovat haettavissa 24.2.2025 alkaen);
- 13.3.: Ehdokasasettelun valmiiksi merkitseminen ehdokastietojärjestelmään (tuotantokäyttö päättyy);
- 16.4.2025: Aluevaalien tuloksen vahvistaminen tuloslaskentajärjestelmässä.

4. EHDOKASASETTELUTEHTÄVÄT

4.1 Ehdokasasettajat

Aluevaaleissa voivat ehdokkaita asettaa:

- 1) puolerekisteriin merkityt puolueet; Puolueen ehdokkaat asettaa puolueen aluevaalilautakunnalle ilmoittama puolueen henkilöjäseniä hyvinvointialueella edustava yhdistys, esimerkiksi puolueen piirijärjestö tai joku paikallisyhdistys; ja
- 2) äänioikeutetut, jotka ovat perustaneet valitsijayhdistyksen; Valitsijayhdistyksen perustamiseen tarvitaan vähintään 50 hyvinvointialueen äänioikeutettua asukasta.

Puolueet voivat muodostaa vaaliliittoja ja valitsijayhdistykset yhteislistoja.

Puolueella, vaaliliitolla tai yhteislistalla on oikeus asettaa kullakin hyvinvointialueella enintään valittavien valtuutettujen 1,25-kertainen määrä ehdokkaita. Jos ehdokkaiden enimmäismääräksi tämän mukaisesti laskettaessa ei saada kokonaislukua, pyöristetään tulos alaspäin lähimpään kokonaislukuun (esimerkiksi $59 \times 1,25 = 73,75$ eli ehdokkaiden enimmäismäärä on 73).

Ehdokashakemuksen antaa aluevaalilautakunnalle ehdokasasettajan eli puolueen ilmoittaman paikallisyhdistyksen nimeämä vaaliasiamies tai valitsijayhdistyksen vaaliasiamies taikka vaaliasiamiehen kirjallisesti valtuuttama henkilö. Aluevaalilautakunta ei ole velvollinen ottamaan vastaan ehdokashakemuksia tai niiden osia muilta kuin edellä mainituilta.

4.2 Ehdokashakemusten sisältö ja muoto

Ehdokashakemusten sisällöstä säädetään vaalilain 143 h - 143 k §:ssä.

Oikeusministeriö on vahvistanut kaavat lomakkeille, joita ehdokasasettajat voivat käyttää aluevaalien ehdokashakemusten tekemisessä. Kaavat löytyvät sähköisessä muodossa oikeusministeriön vaalisivuilta osoitteesta www.vaalit.fi/aluevaalien-ehdokasasettelulomakkeet. Lomakkeiden käyttö ei ole pakollista, vaan ehdokashakemuksen voi tehdä kirjallisesti muutoinkin, esimerkiksi vapaa-muotoisena hakemuksena.

Joidenkin puolueiden ehdokashakemuksissa voi lisäksi olla mukana lomakkeita, esimerkiksi Ehdokkaan suostumus ja vakuutus -lomake, jotka on muotoiltu

puolueen omiin ehdokasasettelukäytäntöihin sopiviksi ministeriön vahvistamien kaavojen pohjalta. Näissä tapauksissa aluevaalilautakunnan tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, että ehdokashakemuksessa on mainittu kaikki vaalilaissa edellytetyt seikat.

Ehdokashakemusten tekemiseen sovelletaan vaalilain lisäksi hallintolakia (403/2003) ja sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annettua lakia (13/2003). Hallintolain mukaan myös sähköinen muoto täyttää kirjallisen muodon vaatimuksen. Näin ollen on mahdollista, että ehdokashakemuksia annetaan joko kokonaan tai osittain myös sähköisessä muodossa perinteisten paperihakemusten sijasta huolimatta siitä, että vaalilain 34 §:ssä tarkoitetussa ehdokashakemusten vastaanottamisesta annettavassa kuulutuksessa hakemusten ensisijainen toimittamisvaihtoehto onkin vaaliasiamiehen henkilökohtainen käynti aluevaalilautakunnassa. Koska vaalitietojärjestelmä ei kuitenkaan millään tavalla tue sähköisten ehdokashakemusten käsittelyä eikä aluevaalilautakunnan käytössä ole muutakaan vastaavaa järjestelmää, voi tilanne olla käytännössä se, että ainoa sähköisen asioinnin muoto on sähköposti liitetiedostoineen. Henkilötunnuksia sisältävät sähköiset asiakirjat tulisi toimittaa suojatulla sähköpostiyhteydellä (turvapistilla).

Ehdokashakemusasiakirjoissa voi esiintyä eri tavoilla allekirjoitettuja asiakirjoja:

Paperilla toimitetuissa hakemuksissa voi olla

- Käsien tehtyjä allekirjoituksia
- Käsien tehtyjä allekirjoituksia, jotka eivät ole alkuperäiskappaleita vaan skannattuja tai valokopioituja.

Jos asiakirjoja toimitetaan sähköisesti, niissä voi olla erilaisia sähköisiä allekirjoituksia. Eritasoiset sähköiset allekirjoitukset on määritelty eIDAS-asetuksessa (EU 910/2014):

- Hyväksytyt sähköiset allekirjoitukset, joissa allekirjoitus on tehty Digi- ja väestötietoviraston hyväksymällä allekirjoitusvarmenteella, esimerkiksi sähköisellä henkilökortilla;
- Kehittyneet sähköiset allekirjoitukset, joissa allekirjoitukset on tehty esimerkiksi verkkopankkitunnisteilla;
- Muut sähköiset allekirjoitukset, jollainen voi olla esimerkiksi sähköpostiviestin loppuun kirjoitettu nimi.

Allekirjoitustavan osalta ehdokashakemukset vastaanottavan ja käsittelevän viranomaisen, tässä tapauksessa siis aluevaalilautakunnan on itse ratkaistava, millaista asiakirjaa ja millaista allekirjoitusta se pitää riittävänä ja pätevänä. Ilmiselvää on, että perinteistä, paperille tehtyä allekirjoitusta pidetään pätevänä ja luotettavana, jollei muuta ilmene. Myös asiakirjalle tehty hyväksytty sähköinen allekirjoitus on juridisesti sitova ja kiistämätön koko Euroopan Unionin alueella. eIDAS-asetuksen mukaan hyväksytyllä sähköisellä allekirjoituksella on oltava samanlaiset oikeusvaikutukset kuin käsin kirjoitetulla allekirjoituksella. Hyväksytyn sähköisen allekirjoituksen aitouden voi tarvittaessa tarkistaa DVV:n palvelusta <https://dvv.fineid.fi/validation>.

Muiden sähköisten allekirjoitusten tai perinteisten, paperille tehtyjen mutta skannattujen tai valokopioitujen allekirjoitusten pätevyyden ja luotettavuuden arviointi jää allekirjoitusvaatimuksen esittäjälle eli ehdokashakemukset käsittelevälle vaaliviranomaiselle. Oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että jos allekirjoituksen tarkoituksena on todistusvoimaisuus tehdystä oikeustoimesta ja tehdyn oikeustoimen sisällöstä, joudutaan pääsääntöisesti käyttämään vähintään kehittyneitä sähköisen allekirjoituksen mahdollistamia välineitä. Käytännössä tämän voidaan katsoa tarkoittavan, ettei esimerkiksi tablettikynällä piirrettyjä allekirjoituksia sähköisissä asiakirjoissa voida yleensä pitää riittävinä.

Eritasoisista sähköisistä allekirjoituksista lisää Digi- ja väestötietoviraston sivuilla: <https://dvv.fi/eritasoiset-sahkoiset-allekirjoitukset>

4.3 Aluevaalilautakunnan ehdokasasettelutehtävät

- Laadi ehdokashakemusten tekemistä koskeva kuulutus viimeistään 24.2.2025 pidettävässä kokouksessa ja julkaise se viipymättä kokouksen jälkeen.
- Ota vastaan ehdokashakemukset sekä ilmoitukset vaaliliitoista ja yhteislistoista kuulutuksessa mainituin tavoin. Hakemukset on tehtävä viimeistään 4.3.2025 ennen kello 16.
- Tarkasta ehdokashakemukset ja tee mahdolliset huomautukset vaaliamiehille sekä arvo puolueiden, vaaliliittojen ja yhteislistojen keskinäinen järjestys ehdokaslistojen yhdistelmää varten 10.3.2025 pidettävässä kokouksessa.
- Käsittele vastineet huomautuksiin ja ratkaise ehdokashakemukset 12.3.2025 klo 16 jälkeen pidettävässä kokouksessa.
- Laadi ehdokaslistojen yhdistelmä 13.3.2025 viimeistään klo 16 aloitettavassa kokouksessa.
- Tee merkinnät vaalitietojärjestelmän ehdokasrekisteriin 13.3.2025 klo 18 mennessä.

Ehdokasasettelusta ja ehdokashakemuksen tekemisestä aluevaaleissa säädetään vaalilain 10 a luvussa (143 b - 143 k §) ja aluevaalilautakunnan viranomais-tehtävistä ehdokasasettelussa vaalilain 4 luvussa (30–45 §). Aluevaalilautakunnan on tarkasti perehdyttävä sanottuihin säännöksiin. Oikeusministeriö antaa asiasta tarkempia määräyksiä ja ohjeita vain koskien vaalilain 34 ja 143 b §:ssä tarkoitettua kuulutusta, ehdokaslistojen yhdistelmää ja valtakunnallista ehdokasrekisteriä (ehdokastietojärjestelmää).

4.3.1 Aluevaalilautakunnan kuulutus

Aluevaalilautakunnan on laadittava vaalilain 34 ja 143 b §:ssä tarkoitettu kuulutus ehdokashakemusten vastaanoton järjestelyistä ja hyvinvointialueella valittavien valtuutettujen lukumäärästä. Liitteenä 2 on esimerkki kuulutuksesta.

Hyvinvointialueella valittavien aluevaltuutettujen lukumäärästä säädetään hyvinvointialuelain 24 §:ssä. Kullakin hyvinvointialueella valittavien valtuutettujen vähimmäislukumäärät perustuvat väestötietojärjestelmässä 30.11.2024 olleeseen tilanteeseen.

Kuulutus on julkaistava siten kuin hyvinvointialueen ilmoitukset saatetaan tiedoksi.

4.3.2 Ehdokaslistojen yhdistelmä

Aluevaalilautakunta arpoo maanantaina 10.3.2025 pidettävässä kokouksessa puolueiden, vaaliliittojen ja yhteislistojen keskinäisen järjestyksen ehdokaslistojen yhdistelmää varten vaalilain 37 §:n mukaisesti. Torstaina 13.3.2025 viimeistään klo 16 aloitettavassa kokouksessa aluevaalilautakunta laatii ehdokaslistojen yhdistelmän.

Ehdokaslistojen yhdistelmän laatimisesta on yksityiskohtaiset määräykset vaalilain 41 §:ssä. Pääpiirteissään laatimisjärjestys on seuraava:

- 1) Arvotaan (maanantaina 10.3.2025)
 - ensimmäiseksi vaaliliittoon kuulumattomien puolueiden ja vaaliliittojen keskinäinen järjestys;
 - toiseksi vaaliliiton muodostaneiden puolueiden keskinäinen järjestys vaaliliitossa;
 - kolmanneksi yhteislistojen keskinäinen järjestys;
- 2) Merkitään
 - ensimmäiseksi puolueet ja vaaliliitot arvotussa järjestyksessä ryhmiteltyinä vasemmalta oikealle. Vaaliliitot on erotettava riittävän selkeästi vaaliliittoihin kuulumattomista puolueista;
 - toiseksi yhteislistat arvotussa järjestyksessä puolueiden jälkeen vasemmalta oikealle;
 - kolmanneksi yhteislistoihin kuulumattomien valitsijayhdistysten ehdokkaat aakkosjärjestyksessä yhteislistojen jälkeen äärimmäiseksi oikealle yläriviltä alkaen allekkain;
- 3) Merkitään puolueiden ja yhteislistojen ehdokkaat näiden ilmoittamassa järjestyksessä yhdelle tai tarvittaessa useammalle palstalle ylhäältä alaspäin;

4) Merkitään ehdokkaille juoksevat järjestysnumerot alkaen numerosta 2002.

Vaalilain 193 §:ssä tarkoitettu oikeusministeriön ohje aluevaalien ehdokaslistojen yhdistelmän muodosta on tämän vaaliohjeen liitteinä 3a ja 3b. Aluevaalilautakunnan on erityisesti huolehdittava, että:

- Yhdistelmä painatetaan violetin väriselle pohjalle (värikoodi PMS 2645) siten, että ehdokaslistojen sarakkeet ovat kuitenkin valkoisia.
- yhdistelmässä olevat numerot (niin otsikossa kuin ehdokasnumerotkin) painetaan siten, että ne pääpiirteissään vastaavat Opetushallituksen uusinta numeromallistoa (käytössä 1.8.2016 lukien), joka on seuraavanlainen:

1 2 3 4 5
6 7 8 9 0

Erityisesti tulee huolehtia siitä, että numerossa seitsemän on poikkiviiva.

Esimerkki ehdokaslistojen yhdistelmän ulkoasusta löytyy liitteestä 3.

4.3.3 Ehdokaslistojen yhdistelmän tiedoksi saattaminen ja jakelu

Aluevaalilautakunnan tulee saattaa ehdokaslistojen yhdistelmä tai siinä olevat tiedot taikka tieto siitä, missä yhdistelmä on nähtävänä, äänioikeutettujen tiedoksi siten kuin hyvinvointialueen ilmoitukset saatetaan tiedoksi ja lisäksi aluevaalilautakunnan kokoushuoneistossa julkaistavalla ilmoituksella.

Aluevaalilautakunnan tulee toimittaa tarpeellinen määrä ehdokaslistojen yhdistelmiä hyvissä ajoin ennen ennakkoäänestyksen alkamista (2.4.2025):

- hyvinvointialueen kuntien keskusvaalilautakunnille toimitettaviksi edelleen vaalilautakunnille, vaalitoimikunnille, yleisten ennakkoäänestyspaikkojen ja kotiaäänestyksen vaalitoimitsijoille. Tätä jakelua varten Oikeusrekisterikeskuksen vaalituki tekee kartoituksen kunnissa tarvittavien yhdistelmien lukumääristä, jolloin aluevaalilautakunnan ei tarvitse niitä itse selvittää. Vaalituki ilmoittaa lukumäärät aluevaalilautakunnille hyvissä ajoin ennen ehdokasasettelua;
- ehdokkaita asettaneiden puolueiden, yhteislistojen ja yhteislistaan kuulumattomien valitsijayhdistysten vaaliasiamiehille sekä
- oikeusministeriölle (yksi kappale).

Yhdistelmiä on myös pidettävä yleisön (hyvinvointialueen asukkaiden) saatavilla aluevaalilautakunnan päättämällä tarkoituksenmukaisella tavalla.

4.3.4 Valtakunnallinen ehdokasrekisteri

Oikeusministeriö perustaa vaalitietojärjestelmään valtakunnallisen ehdokasrekisterin, johon otetaan kaikki vuoden 2025 aluevaalien ehdokkaat. Valtakunnallisena ehdokasrekisterinä toimii vaalitietojärjestelmän ehdokastietojärjestelmä.

Aluevaalilautakunnan tulee välittömästi ehdokaslistojen yhdistelmän laatimisen jälkeen, torstaina 13.3.2025 klo 18 mennessä, huolehtia siitä, että ehdokasrekisteriin ovat merkittyinä ehdokkaita asettaneet puolueet ja valitsijayhdistykset sekä vaaliliitot ja yhteislistat sekä jokaisesta ehdokkaasta:

- ehdokaslistojen yhdistelmään merkityt tiedot (numero, nimi ja arvo, ammatti tai toimi sekä kotikunta) ja
- henkilötunnus sekä
- ikä vaalipäivänä (tätä tietoa ei tarvitse laskea eikä merkitä, vaan järjestelmä laskee sen automaattisesti).

Käytännössä aluevaalilautakunta merkitsee ehdokasasettajat ja ehdokkaat tietoineen vaalitietojärjestelmän ehdokastietojärjestelmään sitä mukaan kuin ehdokashakemuksia lautakunnalle saapuu. Aluevaalilautakunta voi hakea järjestelmästä puolueiden nimenkirjoittajien tiedot 24.2.2025 klo 12 alkaen. Ehdokkaiden tietoja voi alkaa tallentamaan järjestelmään 26.2.2025. Järjestelmän yksityiskohtaiset käyttöohjeet ovat VAT-ohjeessa nro 2e: Vaalitietojärjestelmän käyttöohjeet aluevaalilautakunnalle (ehdokasasettelusta ohjeen osassa 2).

Oikeusministeriö huolehtii siitä, että valtakunnallisen ehdokasrekisterin tiedot henkilötunnusta lukuun ottamatta siirretään ministeriön vaalisivuille www.vaa-lit.fi torstai-iltana 13.3.2025. Aluevaalilautakuntien tulee tarkistaa ehdokastietojen oikeellisuus verkkosivuilta ja ilmoittaa mahdollisista korjaustarpeista sähköpostitse vaalituelle klo 21 mennessä. Mikäli tiedot ovat kunnossa, mitään ei tarvitse ilmoittaa. Ministeriö myös laatii ehdokasrekisteristä tulosteen ”Ehdokkaat aluevaaleissa 2025” (oikeusministeriön ehdokaskirja), jota jaetaan muun muassa yleisiin ennakkoäänestyspaikkoihin ja vaalitoimikunnille.

5. TULOKSEN VAHVISTAMISEEN LIITTYVÄT TEHTÄVÄT

Aluevaalien ennakkoäänien laskennasta, alustavan äänenlaskennan tiedotuksesta sekä vaalipäivän äänen tarkastuslaskennasta huolehtii kunnan keskusvaalilautakunta.

Vaalien tuloksen vahvistamisesta hyvinvointialueen kuntien keskusvaalilautakuntien suorittaman tarkastuslaskennan perusteella sekä vaalituloksen julkaisemisesta huolehtii aluevaalilautakunta.

Kunnan keskusvaalilautakunnan tehtävät

Kunnan keskusvaalilautakunta vahvistaa

- ne äänimäärät, jotka kukin aluevaalien ehdokas on ennakkoäänestyksessä ja vaalipäivän äänestyksessä kunnassa saanut,
- mitättömien äänen määrän kunnassa ja
- äänen kokonaismäärän kunnassa (hyväksytyt äänet yhteensä + mitättömät äänet).

ja merkitsee luvut valmiiksi vaalitietojärjestelmän tuloslaskentajärjestelmään. Vaalilain 143 l §:n mukaan valmiiksi merkintä tehdään keskiviikkona 16.4.2025 viimeistään klo 18 aloitettavassa kokouksessa, mutta oikeusministeriö kuitenkin ohjeistaa keskusvaalilautakuntia, että se tehtäisiin jo viimeistään klo 12.

5.3.1 Aluevaalilautakunnan tehtävät

Aluevaalilautakunta vahvistaa aluevaalien tuloksen keskiviikkona 16.4.2025 heti sen jälkeen, kun hyvinvointialueen kaikkien kuntien keskusvaalilautakunnat ovat merkinneet tarkastuslaskentansa valmiiksi tuloslaskentajärjestelmään, kuitenkin viimeistään klo 18 aloitettavassa kokouksessaan.

Tulos vahvistetaan noudattaen, mitä vaalilain 88-91 §:ssä säädetään ehdokkaiden äänimäärien laskemisesta yhteen, vertauslukujen antamisesta, arvan käytöstä sekä vaalien tuloksen määrittämisestä ja mitä hyvinvointialuelain 25 §:n 1 momentissa säädetään varavaltuutettujen valitsemisesta.

Aluevaalilautakunta

- laskee yhteen ne äänimäärät, jotka kukin ehdokas on koko hyvinvointialueella saanut,
- suorittaa mahdolliset arvonnat äänimäärien tasatilanteissa,
- laskee ehdokkaille vertausluvut,

- suorittaa mahdolliset arvonnat vertauslukujen tasatilanteissa sekä
- vahvistaa aluevaalien tuloksen hyvinvointialueella ja
- merkitsee tuloksen valmiiksi tuloslaskentajärjestelmään.

Vahvistettu tulos merkitään aluevaalilautakunnan pöytäkirjaan ja sen liitteiksi tulostetaan laskentajärjestelmästä seuraavat raportit:

- RT14 Äänestysaktiivisuus sukupuolen mukaan äänestysalueittain,
- RT21 Ehdokkaiden äänet, koko alue,
- RT23 Ehdokkaat vertausluvuittain,
- RT25 Ehdokkaiden menestys ryhmittäin,
- RT26 Valitut aluevaltuutetut ja varavaltuutetut vertausluvuittain,
- RT28 Äänestysalueittain ehdokkaiden äänet,
- RT29 Ryhmittäin ehdokkaiden äänet,
- RT32 Ryhmien kannatus ja muutos edellisistä vaaleista,
- RT33 Ryhmien kannatus ja muutos edellisistä vaaleista kunnittain,
- RT91 Mitättömät äänestysliput kunnittain.

Aluevaalilautakunnan on tuloksen vahvistamisen jälkeen viipymättä:

- 1) Julkaistava vaalien tuloksen sisältävä pöytäkirja valitusosoituksineen seitsemän päivän ajan siten kuin hyvinvointialueen ilmoitukset saatetaan tiedoksi.
- 2) Annettava luettelo valtuutetuiksi valituista ja heidän varajäsenistään aluevaltuustolle ja tiedotettava siitä sillä tavalla kuin hyvinvointialueen ilmoitukset saatetaan tiedoksi.

Oikeusministeriö saa tiedon hyvinvointialueen vaalituloksesta silloin, kun tulos on merkitty valmiiksi tuloslaskentajärjestelmään. Erillistä tiedonantoa ei siten tarvita.

6. ASIAKIRJOJEN ARKISTOINTI JA TIETOSUOJA

Valtiollisten ja kunnallisten vaalien ja kansanäänestysten asiakirjojen säilytysajat on vahvistettu Valtionarkiston (nyttemmin Kansallisarkisto) päätöksellä 13.5.1994 (n:o VA S 41/94) ja oikeusministeriön määräyksellä 10.10.1994 (n:o 989/610/94 OM). Nämä päätökset ja määräykset ovat edelleen voimassa ja niitä sovelletaan myös aluevaalilautakunnassa syntyviin asiakirjoihin.

Aluevaalilautakunta vastaa sille kertyneiden asiakirjojen säilyttämisestä ja hävittämisestä seuraavien säilytysaikojen puitteissa. Kohdan 2 säilytysaika on vähimmäissäilytysaika, joten keskusvaalilautakunta voi tarvittaessa säilyttää asiakirjoja kauemminkin.

- 1) Pysyvästi säilytetään:
 - aluevaalilautakunnan pöytäkirjat ja niiden muut kuin alla mainitut liitteet.
- 2) Kun seuraavat aluevaalit (vuonna 2029) on toimitettu, voidaan hävittää:
 - aluevaalilautakunnan lähettämien kirjeiden toisteet,
 - aluevaalilautakunnalle saapuneet kirjeet ja muut asiakirjat,
 - aluevaalilautakunnalle mahdollisesti annetut valtakirjat.

Aluevaalilautakunnan asiakirjat arkistoidaan hyvinvointialueen arkistointisuunnitelman mukaisesti.

Monet yllämainituista asiakirjoista sisältävät henkilötietoja ja hyvinvointialue toimii tällöin henkilötietojen rekisterinpitäjänä. Yleisellä tietosuojasetuksella (EU) 2016/679 on uudistettu henkilötietoja koskevaa sääntelyä ja tämä edellyttää henkilötietojen asiallisen käsittelyn suunnittelua ja dokumentointia. Aluevaalilautakunnan on muun muassa laadittava ehdokashakemusten käsittelystä tietosuojaseloste.

7. MUITA OHJEITA

Vaalikustannusten jaosta eri vaaliviranomaisten kesken säädetään vaalilain 188 §:ssä. Aluevaalilautakunnan kustannuksista vastaa hyvinvointialue.

Oikeusministeriön vaalisivuilla www.vaalit.fi on muun muassa yleistietoa vaaleista, ohjeita äänestämisestä ja vaaliviranomaisten yhteystiedot.

Oikeusministeriön vaaliasiantuntijoihin voi ottaa yhteyttä sähköpostiosoitteeseen vaalit@om.fi tai henkilökohtaiseen sähköpostiosoitteeseen:

- vaalijohtaja Arto Jääskeläinen, puh. 02951 50128, etunimi.j.sukunimi@gov.fi,
- neuvotteleva virkamies Heini Huotarinen, puh. 02951 50003, etunimi.sukunimi@gov.fi
- erityisasiantuntija Laura Nurminen, puh. 02951 50008, etunimi.sukunimi@gov.fi
- erityisasiantuntija Elina Rissanen, puh. 02951 50248, etunimi.sukunimi@gov.fi
- asiantuntija Tuomas Rekola, puh. 02951 50195, etunimi.sukunimi@gov.fi
- Suunnittelija Evgenia Klubnitskina, puh. 02951 50141, etunimi.sukunimi@gov.fi
- VAT-asioissa Oikeusrekisterikeskuksen (ORK) vaalituki, puh. 02956 65609 tai sähköposti vaalituki@om.fi.

LIITE 1: Eräitä määräaikoja vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleissa
Eräitä määräaikoja vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleissa
Vaalipäivä sunnuntai 13.4.2025

Ajankohta	¹	Toimija	Toimenpide	Vaalilaki
Kesällä 2021		Kunnan valtuusto	Kunnan keskusvaalilautakunnan asettaminen	13 § 1 ja 3 mom.
Alkuvuonna 2022		Aluevaltuusto	Hyvinvointialueen aluevaalilautakunnan asettaminen	12 a §
Elokuun 2024 loppuun mennessä		Kunnan valtuusto	Äänestysaluejaon muuttaminen tarvittaessa ja muutoksesta ilmoittaminen Digi- ja väestötietovirastolle	8 § 1 ja 2 mom.
13.10.2024		Ehdokas	Ehdokkaan vaalirahoituksella katettavien vaalikampanjan toteutumiskulujen aiheutuminen alkaa	²
13.10.2024		Puolue ja puolueyhdistys	Vaalien kampanja-aika alkaa	³
30.11.2024 klo 24		Digi- ja väestötietovirasto	Väestötietojärjestelmässä olevat kuntien asukasluvut valitsijayhdistyksen perustamiseen tarvittavien äänioikeutettujen lukumääriä varten	150 § 1 mom.
30.11.2024 klo 24		Digi- ja väestötietovirasto	Väestötietojärjestelmässä olevat hyvinvointialueiden asukasluvut aluevaaleissa valittavien valtuutettujen ja kuntien asukasluvut kuntavaaleissa valittavien valtuutettujen vähimmäismäärää varten	⁴
Viimeistään 31.12.2024		Kunnan valtuusto/kunnanhallitus	Ilmoitus oikeusministeriölle valtuutettujen lukumäärää koskevasta valtuuston	⁵

¹Järjestysnumero osoittaa, monentenako päivänä ennen tai jälkeen vaalipäivän toimenpide vaalilain (714/1998) mukaan on suoritettava.

² Laki ehdokkaan vaalirahoituksesta (273/2009) 2 § 1 mom.

³ Puoluelaki (10/1969) 8 § 3 mom.

⁴ Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 24 § 3 mom. ja kuntalaki (410/2015) 16 § 3 mom.

⁵ Kuntalaki 16 § 2 mom.

			päätöksestä tai aiemman päätöksen muuttamisesta	
Viimeistään 31.12.2024		Aluevaltuusto/aluehallitus	Ilmoitus oikeusministeriölle valtuutettujen lukumäärää koskevasta aluevaltuuston päätöksestä tai aiemman päätöksen muuttamisesta.	⁶
Viimeistään 31.12.2024		Valtioneuvosto tai valtiovarainministeriö	Päätös 1.1.2026 voimaan tulevaksi tarkoitettun kuntajaon muuttamisesta	⁷
Viimeistään 31.12.2024		Valtioneuvosto	Päätös 1.1.2026 voimaan tulevaksi tarkoitettun hyvinvointialuejaon muuttamisesta	⁸
Hyvissä ajoin		Valtioneuvosto	Asetus alue- ja kuntavaaleissa ennakkoonäänestyspaikkoina olevista Suomen edustustoista ja niiden toimipaikoista sekä alue- ja kuntavaalien yleisistä ennakkoonäänestyspaikoista Ahvenanmaan maakunnassa	9 § 1 mom. 2 kohta
Hyvissä ajoin ⁹		Kunnanhallitus	Kunnassa olevista yleisistä ennakkoonäänestyspaikoista päättäminen	9 § 1 mom. 1 kohta
Hyvissä ajoin		Kunnanhallitus	Eräiden sosiaalihuollon toimintayksiköiden määrääminen ennakkoonäänestyspaikoiksi	9 § 1 mom. 3 kohta

⁶ Laki hyvinvointialueista 24 § 2 mom.

⁷ Kuntarakennelaki (1698/2009) 21 ja 22 §. Kuntarakennelain mukainen määräaika kuntajakopäätöksille on yhdistymisen voimaantuloa edeltävän vuoden kesäkuun loppu eli tässä tapauksessa 30.6.2024. Ko. lain 23 §:ssä kuitenkin säädetään, että jos kuntajaon muutoksen voimaantuloa edeltävänä vuonna toimitetaan kuntavaalit, ne toimitetaan yhdistyivissä kunnissa uutta kuntajakoa noudattaen. Hallituksen esityksessä HE 268/2014 vp s. 247 todetaan tältä osin, että valtioneuvoston tulisi näissä tapauksissa tehdä päätös kuntien yhdistymisestä kuntavaalivuotta edeltävän vuoden loppuun mennessä, jotta vaalit pystyttäisiin toimittamaan yhdistyivissä kunnissa uutta kuntajakoa noudattaen normaalina ajankohtana huhtikuussa.

⁸ Hyvinvointialue- ja maakuntajakolaki (614/2021) 11 §. Hyvinvointialue- ja maakuntajakolain mukainen määräaika hyvinvointialueen muutokselle on muutoksen voimaantuloa edeltävän vuoden kesäkuun loppu eli 30.6.2024. Jos hyvinvointialueen muutoksen voimaantuloa edeltävänä vuonna toimitetaan aluevaalit, valtioneuvoston päätös hyvinvointialueen muuttamisesta on tehtävä vaalivuotta edeltävän vuoden loppuun mennessä ja vaalit on toimitettava muutoksen kohteena olevilla hyvinvointialueilla uusien hyvinvointialueiden mukaisesti.

⁹ Vaalilain 9 §:n 4 momentin mukaan ne kotimaan äänestyspaikat, jotka ovat äänestyspaikkarekisterissä 51. päivänä ennen vaalipäivää päivän päättyessä, ovat vaaleissa äänestyspaikkoina, vaikka tässä pykälässä tarkoitettua kunnanhallituksen päätöksestä tehtyä oikaisuvaatimusta ei ole käsitelty ja vaikka hallinto-oikeudelle tehtyä kunnallisvalitusta, jolla oikaisuvaatimuksesta tehtyyn päätökseen on haettu muutosta, ei ole ratkaistu.

Hyvissä ajoin ¹⁰		Kunnanhallitus	Vaalipäivän äänestyspaikoista päättäminen	9 § 3 mom.
Hyvissä ajoin		Kunnanhallitus	Vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien asettaminen	15 § 1 mom.
13.1.2025		Äänioikeutettu	Kirjeäänestysasiakirjojen tilauspalvelu avautuu	66 c § 2 mom.
Viipymättä kirjeäänestysasiakirjatilauksen vastaanoton jälkeen		Oikeusministeriö	Kirjeäänestysasiakirjojen lähettäminen asiakirjat tilanneelle	66 c § 4 mom.
24.1.2025 kello 12 mennessä		Keskusvaalilautakunta	Keskusvaalilautakunnan yhteystietojen ilmoittaminen Digi- ja väestötietovirastolle vaalitietojärjestelmässä	13 § 4 mom. ¹¹
24.1.2025 kello 12 mennessä		Kunnanhallitus/ keskusvaalilautakunta	Kunnan yleisten ennakkoonäänestyspaikkojen tietojen ilmoittaminen Digi- ja väestötietovirastolle vaalitietojärjestelmässä	9 § 4 mom. ¹²
24.1.2025 kello 12 mennessä		Kunnanhallitus/ keskusvaalilautakunta	Kunnan vaalipäivän äänestyspaikkojen tietojen ilmoittaminen Digi- ja väestötietovirastolle vaalitietojärjestelmässä	9 § 4 mom. ¹³
Hyvissä ajoin		Oikeusministeriö	Tiedottaminen yleisistä ennakkoonäänestyspaikoista ja äänestysajoista niissä	49 § 3 mom.
Hyvissä ajoin		Keskusvaalilautakunta	Tiedottaminen kunnan alueella olevista yleisistä ennakkoonäänestyspaikoista ja vaalipäivän äänestyspaikoista	49 § 1 mom. ja 67 § 3 mom.
Hyvissä ajoin		Digi- ja väestötietovirasto	Tiedottaminen äänioikeuden edellytykset täyttävälle EU:n muun jäsenvaltion kansalaisille äänioikeudesta ja vaalikelpoisuudesta alue- ja kuntavaaleissa ¹⁴	22 §

¹⁰ Ks. alaviite 9.

¹¹ Ks. myös oikeusministeriön kirje kunnanhallituksille ja keskusvaalilautakunnille (pl. Ahvenanmaan maakunta) 16.9.2024 VN/17690/2024.

¹² Ks. myös oikeusministeriön kirje kunnanhallituksille ja keskusvaalilautakunnille (pl. Ahvenanmaan maakunta) 16.9.2024 VN/17690/2024.

¹³ Ks. myös oikeusministeriön kirje kunnanhallituksille ja keskusvaalilautakunnille (pl. Ahvenanmaan maakunta) 16.9.2024 VN/17690/2024.

¹⁴ Käytännössä tieto toimitetaan myös muille äänioikeuden edellytykset täyttävälle ulkomaalaisille.

Hyvissä ajoin		Keskusvaalilautakunta	Vaalitoimitsijoiden määrääminen kotimaan yleiseen ennakkoäänestyspaikkaan	17 § 2 mom.
Hyvissä ajoin		Suomen edustuston päällikkö	Vaalitoimitsijan määrääminen ulkomailla olevaan yleiseen ennakkoäänestyspaikkaan	17 § 2 mom.
Hyvissä ajoin		Suomalaisen laivan päällikkö	Vaalitoimitsijan määrääminen laivaäänestystä varten	17 § 2 mom.
Viimeistään 20.2.2025 ennen klo 16	52.	Tietyt edellytykset täyttävät EU:n tai Suomessa toimivan kansainvälisen järjestön palveluksessa olevat ja tällaisten henkilöiden perheenjäsenet	Kirjallinen ilmoitus Digi- ja väestötietovirastolle halukkuudesta käyttää äänioikeutta alue- ja kuntavaaleissa, tai aiemman ilmoituksen peruutus	¹⁵
21.2.2025 klo 24	51.	Digi- ja väestötietovirasto	Äänioikeusrekisterin tietojen määräytyminen	18 § 2 ja 3 mom.
Viimeistään 24.2.2025	48.	Keskusvaalilautakunta ja aluevaalilautakunta	Määräys ehdokashakemusten vastaanottojärjestelyistä. Määräyksestä on laadittava kuulutus, joka on pantava nähtäväksi viranomaisen kokoushuoneistossa. Kuulutus on julkaistava aluevaaleissa sillä tavalla kuin hyvinvointialueen ilmoitukset ja kuntavaaleissa sillä tavalla kuin kunnan ilmoitukset saatetaan tiedoksi. ¹⁶ Aluevaalilautakunnan on kuulutettava kuinka monta valtuutettua hyvinvointialueella valitaan ja keskusvaalilautakunnan on kuulutettava kuinka monta valtuutettua kunnassa valitaan. ¹⁷	34 § 143 b § ja 145 §

¹⁵ Laki hyvinvointialueesta 28 § 2 mom. 2 kohta ja kuntalain 20 §:n 2 mom. 2 kohta.

¹⁶ Kuntalaki 108 § ja laki hyvinvointialueesta 113 §.

¹⁷ Kuulutus voidaan antaa vaalilain 34 §:n 2 momentissa tarkoitetun kuulutuksen yhteydessä.

Viimeistään 24.2.2025	48.	Oikeusministeriö	Puoluekisteriin merkittyjen puolueiden ja niiden nimenkirjoittajien ilmoittaminen aluevaalilautakunnille ja keskusvaalilautakunnille	32 §
Viimeistään 26.2.2025	46.	Digi- ja väestötietovirasto	Äänioikeusrekisterin perustaminen	18 § 1 mom.
3.3.2025	41.	Digi- ja väestötietovirasto	Äänioikeusrekisterin nähtävänä pidon aloittaminen Digi- ja väestötietoviraston määräämissä paikoissa	23 § 1 mom.
Viimeistään 4.3.2025 ennen klo 16	40.	Vaaliasiamies	Ehdokashakemus sekä ilmoitus vaaliliitosta ja ilmoitus yhteislistasta annettava aluevaaleissa aluevaalilautakunnalle ja kuntavaaleissa kunnan keskusvaalilautakunnalle.	143 g, 143 i, 143 k, 152, 154 ja 156 §
10.3.2025	34.	Aluevaalilautakunta ja keskusvaalilautakunta	Ehdokashakemusten tarkastaminen ja mahdolliset huomautukset vaaliasiamiehille. Puolueiden, yhteislistojen ja valitsijayhdistysten keskinäisen järjestyksen määrittäminen ehdokaslistojen yhdistelmää varten.	36 § 37 §
Viimeistään 12.3.2025 ennen klo 16	32.	Vaaliasiamies	Ehdokashakemuksen ja siihen liitettyjen asiakirjojen oikaiseminen ja täydentäminen tarvittaessa	38 §

12.3.2025 klo 16 jälkeen	32.	Aluevaalilautakunta ja keskusvaalilautakunta	Määräaikana saapuneiden ehdokashakemusten uudelleen käsitteleminen ja päätökset vaaliliittoja ja yhteislistoja koskevien ilmoitusten johdosta	39 §
Viimeistään 13.3.2025 ennen klo 12	31.	Vaaliasiamies	Sellaisen puolueen tai valitsijayhdistyksen ehdokashakemuksen peruutus, jonka ilmoitusta vaaliliittoon tai yhteislistaan liittymisestä ei ole hyväksytty	40 § 2 mom.

13.3.2025 ennen ehdokaslistojen yhdistelmän laatimista	31.	Aluevaalilautakunta ja keskusvaalilautakunta	Ehdokashakemusten ratkaisemisen jälkeen tehtävät päätökset ehdokkaan jättämisestä pois ehdokaslistojen yhdistelmästä tai ehdokashakemuksen peruutuksen johdosta	40 §
13.3.2025 viimeistään klo 16 aloitettavassa kokouksessa	31.	Aluevaalilautakunta ja keskusvaalilautakunta	Ehdokaslistojen yhdistelmän laatiminen	41 §
13.3.2025	31.	Aluevaalilautakunta ja keskusvaalilautakunta	Ehdokkaista ehdokaslistojen yhdistelmässä olevien tietojen sekä henkilötunnuksen merkittäminen valtakunnalliseen ehdokasrekisteriin	43 § 2 mom.
13.3.2025 aikaisintaan ehdokaslistojen yhdistelmän laatimisen jälkeen	31.	Kirjeitse äänestävä	Kirjeitse äänestäminen alkaa	66 d § 1 mom.
Valtakunnallisen ehdokasrekisterin perustamisen jälkeen		Oikeusministeriö	Valtakunnallisen ehdokasrekisterin tietojen toimittaminen valtiontalouden tarkastusvirastolle	
Aikaisintaan ehdokaslistojen yhdistelmän laatimisen jälkeen		Ehdokas	Vapaaehtoinen ennakkoilmoitus vaalirahoituksesta valtiontalouden tarkastusvirastolle	¹⁸
Viimeistään 20.3.2025	24.	Digi- ja väestötietovirasto	Ilmoituskorttien lähettäminen niille äänioikeutetuille, joiden osoite on tiedossa	21 § 4 mom.
26.3.2025	18.	Vaalitoimitsijat	Ennakkoäänestys aloitetaan suomalaisissa laivoissa	47 § 1 mom.
Viimeistään 28.3.2025 ennen klo 16	16.	Äänioikeutettu tai muu henkilö	Äänioikeusrekisteriä koskevan oikaisuvaatimuksen tekeminen Digi- ja väestötietovirastolle	24 § 1 mom.

¹⁸ Laki ehdokkaan vaalirahoituksesta 11 §.

Viimeistään 31.3.2025	13.	Digi- ja väestötietovirasto	Mahdollisten oikaisuvaatimusten ratkaiseminen	25 § 1 mom.
Viipymättä mahdollisia oikaisuvaatimuksia koskevien päätösten tekemisen jälkeen		Digi- ja väestötietovirasto	Mahdollisiin oikaisuvaatimuksiin annettujen päätösten antaminen tiedoksi asianosaisille ja, jos päätös sisältää sen, että henkilö otetaan äänioikeusrekisteriin, ilmoituskortin lähettäminen	25 § 2 mom.
Viimeistään 1.4.2025 ennen klo 12	12.	Digi- ja väestötietovirasto	Mahdollisten oikaisuvaatimusten ratkaisemisesta ja itseoikaisuista mahdollisesti aiheutuvat muutokset äänioikeusrekisteriin	25 § 1 mom. ja 26 § 1 mom.
Viipymättä edellä mainittujen päätösten jälkeen		Digi- ja väestötietovirasto	Digi- ja väestötietoviraston itseoikaisuna tehdyn päätöksen toimittaminen tiedoksi asianosaiselle ja ilmoituskortin lähettäminen äänioikeusrekisteriin lisätyille henkilöille	26 § 2 ja 3 mom.

Viimeistään 7. päivänä päivästä, jona asianosainen on saanut päätöksen tiedoksi tai päätös on julkaistu virallisessa lehdessä		Oikaisuvaatimuksen tekijä	Valitus hallinto-oikeudelle Digi- ja väestötietoviraston päätöksestä, jolla oikaisuvaatimus on hylätty tai jätetty tutkimatta, ja valitus Digi- ja väestötietoviraston päätöksestä, jolla henkilö on 26 §:n 2 momentin nojalla merkitty äänioikeusrekisteriin äänioikeutta vailla olevaksi	27 § 1 mom.
1.4.2025 klo 12 lukien	12.	Digi- ja väestötietovirasto	Äänioikeusrekisteri on lainvoimainen	28 § 1 mom.
Viimeistään 1.4.2025 ennen klo 16	12.	Kotiaänestykseen oikeutettu äänioikeutettu, joka haluaa äänestää ennakolta kotonaan	Ilmoittautuminen kunnan keskusvaalilautakunnalle	55 §
2.4.2025	11.	Vaalitoimitsijat, vaalitoimikunnat	Ennakkoaänestyksen aloittaminen kotimaassa ja ulkomailla	47 § 1 mom.

5.4.2025	8.	Vaalitoimitsijat	Ennakkoäänestyksen lopettaminen ulkomailla	47 § 1 mom.
8.4.2025	5.	Vaalitoimitsijat, vaalitoimikunnat	Ennakkoäänestyksen lopettaminen kotimaassa	47 § 1 mom.
9.4.2025 klo 19 alkaen	4.	Oikeusministeriö	Vaaliluetteloiden tulostaminen äänioikeusrekisteristä äänestysalueittain ja niiden toimittaminen kuntien keskusvaalilautakunnille	71 § 1 mom.
Viimeistään 11.4.2025 ennen klo 19	2.	Kirjeitse äänestävä	Kirjeäänestysasiakirjojen oltava perillä asianomaisen kunnan keskusvaalilautakunnassa	66 e § 3 mom.
11.4.2025 klo 19	2.	Keskusvaalilautakunta	Ennakkoäänestys- ja kirjeäänestysasiakirjojen tarkastaminen siten, että perjantaina 11.4.2025 ennen kello 19 saapuneet ennakkoäänestys- ja kirjeäänestysasiakirjat ehditään käsitellä	63 § 1 mom. ja 66 g § 1 mom.
Kirjeäänestysasiakirjojen tarkastamisen jälkeen		Keskusvaalilautakunta	Hyväksyttyjen kirjeäänestysten vaalikuorissa olevien äänestyslippujen leimaaminen ja uudelleen kuorittaminen	66 g § 3 mom.
Viimeistään 12.4.2025	1.	Ehdokas	Vapaaehtoisen ennakkoilmoituksen toimittaminen valtiontalouden tarkastusvirastolle vaalirahoituksesta ja vaalikampanjan kuluista	¹⁹
Sunnuntai 13.4.2025 klo 9–20	VP	Vaalilautakunta	Vaalipäivän äänestys	68 §
Sunnuntai 13.4.2025 aikaisintaan kello 10	VP	Keskusvaalilautakunta	Ennakkoäänten (ml. kirje-äänten) laskennan aloittaminen	86 § 1 mom.
Sunnuntai 13.4.2025 klo 20 jälkeen	VP	Vaalilautakunta	Alustava ääntenlaskenta	78 §

¹⁹ Laki ehdokkaan vaalirahoituksesta (273/2009) 11 §.

14.4.2025 viimeistään klo 12	1.	Keskusvaalilautakunta	Vaalipäivänä annettujen äänten tarkastuslaskennan aloittaminen	87 § 1 mom.
16.4.2025 viimeistään klo 18 aloitettavassa kokouksessa	3.	Keskusvaalilautakunta	Kuntavaalien tuloksen vahvistaminen ja julkaiseminen sekä tuloksesta tiedottaminen. Äänimäärien vahvistaminen, jotka kukin ehdokas sekä puolue, vaaliliitto ja yhteislista yhteensä ovat aluevaaleissa saaneet kunnassa, sekä niiden ilmoittaminen viipymättä oikeusministeriön määräämällä tavalla aluevaalilautakunnalle.	95 § ja 143 l § 1 mom.
16.4.2025	3.	Aluevaalilautakunta	Viipymättä, saatuaan edellä mainitun ilmoituksen kaikista hyvinvointialueen kunnista, aluevaalien tuloksen vahvistaminen. Tuloksen vahvistamisen jälkeen viipymättä aluevaalien tuloksen sisältävän pöytäkirjan julkaisu valitusosoituksineen seitsemän päivän ajan siten kuin hyvinvointialueen ilmoitukset saatetaan tiedoksi, luettelon aluevaaleissa valtuutetuiksi ja varavaltuutetuiksi valituiksi tulleista antaminen aluevaltuustolle ²⁰ ja siitä tiedottaminen niin kuin hyvinvointialueella ilmoitukset saatetaan tiedoksi sekä tiedon vaalin tuloksesta antaminen oikeusministeriölle sen määräämällä tavalla.	143 l §
Viipymättä vaalien tuloksen vahvistamisen jälkeen		Oikeusministeriö	Ilmoitusvelvollisten tietojen toimittaminen valtiontalouden tarkastusvirastolle	²¹

²⁰ Vaalilain 143 l §:n 3 momentin 2 kohdassa sanotun maakuntavaltuuston sijasta ilmoitus annetaan aluevaltuustolle.

²¹ Laki ehdokkaan vaalirahoituksesta 9 §

28.4.2025		Ehdokas	Ehdokkaan vaalirahoituksella katettavien kuntavaalien vaalikampanjan toteuttamiskulujen aiheutuminen päättyy	²²
28.4.2025		Puolue	Vaalien kampanja-aika päättyy	²³
14 päivän kuluessa siitä, kun vaalien tulos on julkaistu		Muutoksenhakija	Valitus hallinto-oikeudelle aluevaalilautakunnan tai keskusvaalilautakunnan päätöksestä, jolla vaalien tulos on vahvistettu	100, 101 ja 102 §
Vaalien tuloksen tultua lainvoimaiseksi		Oikeusministeriö	Arkistotulosteiden ottaminen äänioikeusrekisteristä	29 § 3 mom.
Arkistotulosteiden ottamisen jälkeen		Digi- ja väestötietovirasto	Äänioikeusrekisterissä olevien tietojen hävittäminen	29 § 3 mom.
Kesäkuun alku		Aluevaltuusto ja kunnan valtuusto	Aluevaltuustojen ja kunnanvaltuustojen toimikaudet alkavat	²⁴
Kahden kuukauden kuluessa vaalien tuloksen vahvistamisesta, 16.6.2025		Valtuutetuksi tai varavaltuutetuksi valittu	Ilmoitus vaalirahoituksesta valtiontalouden tarkastusvirastolle	²⁵

²² Laki ehdokkaan vaalirahoituksesta 2 § 1 mom.

²³ Puoluelaki 8 § 3 mom.

²⁴ Laki hyvinvointialueista 23 § 1 mom. ja kuntalaki 15 § 1 mom.

²⁵ Laki ehdokkaan vaalirahoituksesta 5 ja 8 §.

LIITE 2: Esimerkki kuulutuksesta

Kuulutus: Aluevaalit 2025, valittavien valtuutettujen määrä ja ehdokashakemusten jättäminen X:n hyvinvointialueella

Valittavien valtuutettujen määrä

Sunnuntaina 13.4.2025 toimitettavissa aluevaaleissa valitaan X:n hyvinvointialueen aluevaltuustoon 59 valtuutettua toimikaudeksi 1.6.2025 – 31.5.2029. Valtuutetuille valitaan varavaltuutettuja jokaisen aluevaaleissa esiintyneen vaaliliiton, puolueen ja yhteislistan ensimmäisistä valitsematta jääneistä ehdokkaista sama määrä kuin valtuutettuja, kuitenkin vähintään kaksi. Yhteislistan ulkopuolella olleen valitsijayhdistyksen ehdokkaana valitulla valtuutetulla ei ole varavaltuutettua.

Ehdokasasettelu

Puolueen, yhteislistan tai valitsijayhdistyksen vaaliasiamiehen on annettava ehdokashakemukset sekä ilmoitukset mahdollisista puolueiden vaaliliitoista ja valitsijayhdistysten yhteislistoista X:n hyvinvointialueen aluevaalilautakunnalle viimeistään tiistaina 4.3.2025 ennen kello 16.00.

Puolueen, vaaliliiton tai yhteislistan ehdokkaita saa olla enintään valittavien valtuutettujen 1,25 -kertainen määrä eli X:n hyvinvointialueella 73.

Ehdokashakemuksen sekä vaaliliittoa ja yhteislistaa koskevien ilmoitusten sisällöstä säädetään vaalilain 143 h – 143 k §:ssä. Ehdokasasettelussa tarvittavia lomakkeita on saatavana muun muassa oikeusministeriön verkkosivuilta www.vaalit.fi.

Aluevaalilautakunta tarkastaa ehdokashakemukset kokouksessaan maanantaina 10.3.2025. Vaaliasiamiesten on tarvittaessa täydennettävä tai oikaistava yllämainittuja asiakirjoja viimeistään keskiviikkona 12.3.2025 ennen klo 16.00. Vaalilain 40 §:ssä tarkoitetut ilmoitukset ehdokkaan poistamisesta ja ehdokashakemusten peruutukset vaaliasiamiesten on toimitettava aluevaalilautakunnalle viimeistään torstaina 13.3.2025 ennen kello 12.00.

Ehdokashakemusten jättäminen

Aluevaalilautakunnan puolesta yllä mainitut asiakirjat ottaa vastaan aluevaalilautakunnan sihteeri N.N. seuraavasti:

Paikka ja käyntiosoite: [...]

Ajankohdat:

-xx.yy.2025 klo aa.bb – cc.dd,

-xx.yy.2025 klo aa.bb – cc.dd ja ee.ff – gg.hh sekä

-tiistaina 4.3.2025 klo aa.bb – cc.dd ja 13.00 – 15.59.

Vaaliasiamiesten toivotaan ilmoittavan ennakkoon tuloaikansa aluevaalilautakunnan sihteerille viimeistään xx.yy.2025, puh. [puhelinnumero] tai [sähköpostiosoite].

Asiakirjat voi, lähettäjän omalla vastuulla, toimittaa myös postitse osoitteella X:n hyvinvointialueen aluevaalilautakunta, [postiosoite] tai sähköpostitse osoitteeseen [sähköpostiosoite].

[Kaupungin nimi] xx.yy.2025

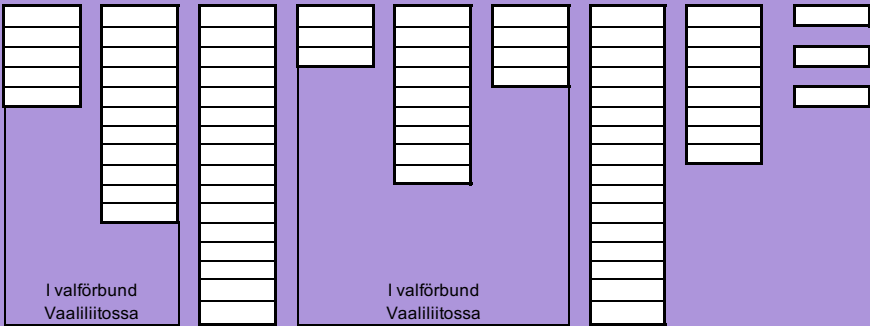
X:n hyvinvointialueen aluevaalilautakunta

[illegible]

LIITE 3c: Malli ehdokaslistojen yhdistelmäksi (r+s)

Sammanställning av kandidatlistorna för välfärdsområdesvalet den 23 januari 2022 i välfärdsområdet X
X:n hyvinvointialueella 13. päivänä huhtikuuta 2025 toimitettavia aluevaaleja varten laadittu ehdokaslistojen yhdistelmä

X parti	Y parti	Z parti	R parti	U parti	Ö parti	Kamra- terna	Hem- knutarna
r.p.,	r.p.,	r.p.,	r.p.,	r.p.,	r.p.,	r.f:s	gemen- samma
X	Y	Z	R	U	Ö	gemen- samma	lista, Kylä- kulman
puolue	puolue	puolue	puolue	puolue	puolue	lista, Veikot	yhteis- lista
r.p.	r.p.	r.p.	r.p.	r.p.	r.p.	r.y:n yhteis- lista	

ALUE- JA KUNTAVAALIT

13.4.2025

Ennakkoäänestys:

Suomessa 2.–8.4.2025

Ulkomailla 2.–5.4.2025

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET
